

Важливим етапом на шляху здобуття вищої освіти є забезпечення відкритості та прозорості при проведенні прийому до вищих навчальних закладів, яка досягається шляхом незалежного спостереження за роботою приймальної комісії громадських організацій, представників засобів масової інформації. Громадські організації, яким таке право надано Міністерством освіти і науки України, можуть направляти на засідання приймальних комісій своїх спостерігачів. Приймальні комісії зобов'язані створити належні умови для присутності громадських спостерігачів на своїх засіданнях, надати їм можливість ознайомлення з документами, які надаються членам комісії.

Запроваджений порядок дає можливість мінімізувати негативний вплив та зловживання з боку зацікавлених осіб щодо вступу до вищого навчального закладу осіб, які не відповідають вимогам конкурсу.

В даний час вища освіта є одним з визначальних чинників відтворення інтелектуальних і продуктивних сил суспільства, розвитку духовної культури українського народу, запорукою майбутніх успіхів у зміцненні й утвердженні авторитету України як суверенної, незалежної, демократичної, соціальної та правової держави.

Отже, невідкладним завданням кожного вищого навчального закладу в Україні є забезпечення прозорості та відкритості навчального процесу, його гнучкості, підвищення інформованості студентів, що сприятиме якості вищої освіти і стане невід'ємною умовою її конкурентоспроможності.

Матвієнко Ю. О., асистент
кафедри педагогіки та психології

РОЛЬ САМОКОНТРОЛЮ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ Й ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Центральне місце в сучасній педагогіці займають проблеми формування особистості в умовах суспільства і системи освіти, які динамічно розвиваються.

Для реалізації власних можливостей і життєвих планів студенту необхідно володіти суб'єктивними властивостями, важливу роль серед яких відіграє самоконтроль.

Істотною особливістю сучасного етапу вдосконалювання навчання в університеті є вслякий розвиток у студентів навичок

самоконтролю за ступенем засвоєння навчального матеріалу, уміння самостійно знаходити припущені помилки, неточності, намічати способи усунення пропусків, що виявляються.

Самоконтроль студентів забезпечує функціонування внутрішнього зворотного зв'язку в процесі навчання, отримання студентами інформації про повноту і якість вивчення матеріалу, міцності сформованих умінь і навичок, труднощах і недоліках, які виникли. Самоперевірка має велике психологічне значення, стимулює навчання. З її допомогою студент реально переконається в тім, як він оволодів знаннями, перевіряє правильність виконання завдань шляхом зворотних дій, оцінює практичну значимість результатів виконаних завдань, вправ, методик і т.д.

Самоконтроль є невід'ємним регулятивним компонентом будь-якої цілеспрямованої діяльності (ігрової, навчальної, виробничої). Чим більш значущою є для особистості мета і чим важче її досягнути, тим більшу роль відіграють процеси самоконтролю.

На думку Ю. К. Бабанського, самоконтроль також є важливим навчальним умінням, специфіка якого полягає в тому, щоб самостійно знаходити помилки, неточності, намічати способи усунення виявлених пропусків.

Не завжди викладачі у своїй оцінній діяльності керуються інтєресами розвитку тих, хто навчається. У багатьох випадках викладачами виставляються бальні оцінки без обґрунтування їхніх причин.

Гуманістичний принцип педагогічної оцінки передбачає повагу викладачем людського достоїнства студентів. Відсутність такту, грубі форми звертання й вираження оцінних суджень, несправедливість і суб'єктивізм педагогічної оцінки можуть перетворити її для студента в принизливу процедуру.

Часто студенти не в змозі адекватно оцінити свої реальні й можливі успіхи навчальної діяльності. Формування адекватної самооцінки студентами своїх реальних і потенційних можливостей може бути досягнуте при такій організації навчання, при якій самі студенти залучаються в спільну навчально-оцінну діяльність. Зазвичай така форма організації навчання складається із трьох умовно виділених етапів, що відбивають процес переходу від зовнішніх форм контролю до самоконтролю. На першому етапі провідна роль в оцінній діяльності зберігається за викладачем, тобто за зовнішнім контролем. Другий етап полягає в залученні студентів до самостійної оцінної діяльності в умовах їх колективної навчальної роботи, у процесі якої кожен студент бере на себе контрольні-оцінні функції викладача, але по відношенню до своїх одногрупників (взаємоконтроль). Отже, взаємоконтроль

стає основою для переходу до самостійної оцінки власної діяльності й поведінки або самоконтролю, що й становить зміст третього етапу навчання — самостійної оцінної діяльності.

Відповідно до концепції професійного управління, самоконтроль є необхідним елементом навчальної діяльності як самоуправління власним розвитком.

Таким чином, цілеспрямована організація навчання, включення контролю, взаємоконтролю й самоконтролю в загальний контекст спільної навчальної діяльності ведуть до підвищення навчальної активності й успішності студентів, формуванню соціально значимих властивостей особистості, розвитку навчального колективу і його згуртованості.

Медвідь Л. А., канд. пед. наук,

ДОСВІД СИСТЕМНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ З ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН У ВИЩОМУ ЕКОНОМІЧНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

У контексті Болонської декларації заслугоує на увагу контроль якості знань студентів. Результати розв'язання даної проблеми знайшли висвітлення у працях провідних сучасних вчених за такими напрямками: загальні підходи до оцінювання знань студентів (А. Алексюк, Л. Альошин, І. Булах, А. Гарьковий, Р. Готліб, Н. Гронлунд, Л. Гурч, А. Воробйов, Н. Диканська, Л. Серета, П. Підкасистий, І. Підласий та ін.), кредитно-модульна система оцінки якості знань студентів (О. Лозанський, П. Сікорський, З. Стоцько, Ю. Якименко), модульно-рейтингова система (А. Борзих, М. Власко, В. Нагаєв, О. Язвінська), рейтингова система (Л. Горбунова, В. Гусєв, С. Денисенко, Н. Зеленко, В. Латишева, Ю. Попов), комп'ютерний контроль знань (В. Кручинін, А. Нікіфоров, Є. Повозкова, Т. Сідельнікова, М. Смірнов), тестовий (А. Алексєєв, П. Євграфов, С. Єш, Н. Нестєрова), екзаменаційна оцінка (В. Аверкін, А. Адамський, В. Болотов, О. Дашковська, Н. Єфремов, М. Фадеєв та ін.).

Зрозуміло, що сучасна національна освіта вимагає нових підходів до оцінювання якості знань студентів. А це передбачає розробку певної системи, що і склало мету нашого дослідження. Розглянемо як дане питання вирішується в Київському націона-